

Glöm inte att ta sist av tårtan ny bok | Konsten att vara invandrare

Publicerad: 23 mars 2008, 04.45. Senast ändrad: 25 mars 2008, 08.59

CLAES ARVIDSSON
08-13 52 27
claes.arvidsson@svd.se

Min fru är från Norge. Kort sagt, en sådan där utlänning som är nästan svensk redan från början. Trots den politiska, ekonomiska, sociala och kulturella närheten har hennes invandring ändå varit ett möte med ett annat land.

Det har gällt mer harmlösa fördomar om hur norrmän är eller pådyvlad tillhörighet till Livets ord-kyrkan (som har många norska medlemmar).

Men det har också handlat om hur man ska vara i Sverige. På norska kaffekalas tar man först för sig av tårtan och går sedan loss på bullar och kakor. Så gör vi inte hos oss – och det vet min fru nu. I den norska statsförvaltningen tar man inte emot i träskor och tröja och hälsar inte på obekanta med bara förnamn. Nej, i det avseendet har hon behållit sin särart.

Att komma till ett främmande land är inte lätt, men man kan göra det svårare eller enklare för sig. Och det gäller oavsett om man flyr för livet eller om man bara söker ett bättre liv i ett nytt land. Om detta har Andrzej Olkiewicz skrivit en tankebok som faktiskt vänder sig till både "oss" och "dem": Konsten att vara invandrare (Genista förlag, 2008).

Rätt mycket av diskussionen handlar annars om hur vi (och det är för det mesta staten och kommunerna) ska organisera tillvaron för att på bästa sätt ta emot invandare. Det är förstas viktigt. Olkiewicz vänder på steken och grubblar över hur invandrare genom sitt eget förhållningssätt påverkar sitt eget livsöde:

"Beslutet att lämna hemlandet kommer först. Därefter står det oss fritt att välja mellan att förbli främlingar eller gå över 'den andra gränsen', det vill säga lämna utanförskapet och ingå i det nya samhället."

Det är rätt provocerande, när han med egen erfarenhet som grund skriver om immigrantfrustration som hinder:

"Trots att vi inte är ensamma på vägen, är vi i en mening alltid ensamma. De största hindren på vägen är våra inlärda vanor, fördomar och lättja. Det är det som sinkar oss på vägen."

Olkiewicz menar att invandrare måste acceptera att de bor i ett främmande land med saker som inte går att påverka (t ex att i Sverige är det nödvändigt att kunna tala svenska), att varken skämmas eller yvas över sin egen bakgrund, att göra annorlundaheten till en tillgång (men utan att odla det exotiska) och att se sig själv som en del av samhället.

Konsten att vara invandrare är en uppiggande motvikt till den bild av strukturellt förtryck som odlas till vänster i politiken (och den bild av bidragsparasiter som främlingsfientligheten älskar att hata).

Boken ger också perspektiv på den kränkthetskultur som odlas i diskrimineringslagstiftningen (och som är något annat än diskriminering). Missförstånd och misstänksamhet ingår så att säga i det paket som man köper som invandrare. Det är trist, men livet i det nya landet blir mycket tristare om det leder till att

självbilden blir offrets.